

[Svend Jørgensen.]

Men så er der en anden sag, som jeg meget gerne vil have lov at omtale. Jeg gjorde i min tale i fjor i forbigående opmærksomhed på den forbløffende kendsgerning, at vi her i Danmark, Troels Lunds føde-land, ikke har en eneste lærestol i kulturhistorie. Af breve og henvendelser har jeg siden erfaret, at jeg dengang rørte ved et punkt, som interesserede i vide kredse, og efter anmodning fra flere sider skal jeg derfor tillade mig overfor det høje ting at omtale hele dette spørgsmål noget mere indgående, end jeg havde lejlighed til for et år siden.

Jeg vil da gerne oplyse, at vi her i landet for tiden har 127 kulturhistoriske museer, nemlig i København Nationalmuseet og 22 andre museer, de sidste alle af mere speciel karakter som f. eks. Rosenborg, Bymuseet og Tøjhuset, desforuden 83 egentlige provinsmuseer og endelig 21 museer i provinsen med specialsamlinger; jeg nævner f. eks. Kronborg, Liselund på Møen, Reventlows Museum i Pederstrup, Den gamle By o. lign. Det er i denne forbindelse gruppen med de 83 egentlige provinsmuseer, jeg især tænker på. Enkelte af disse museer ejes af bykommuner eller af amterne, men de fleste af dem er selvejende institutioner, som drives af en forening, og kun 26 af dem får egentligt statstilskud. Det er sådan, at en hel række af vore største og mest ansete provinsmuseer er blevet grundlagt af historisk interesserede privatmænd, lægmænd, læger, tandlæger, skolemænd, sagførere, redaktører, købmænd, for blot at nævne nogle, mennesker, som gennem mange år har ofret både tid og penge på denne opgave. Mange af disse mænd er landskendte; det er i denne forbindelse ganske ufor- nødent at nævne navne, kun skal det understreges, at nationen er disse mænd stor tak skyldig. Men mange af disse folk er nu højt oppe i årene; en halv snes af dem er over 70 år, og nogle har passeret de 80. Det betyder altså, at der i løbet af få år skal findes nye folk til afløsning af de nuværende ledere i mange af de store provinsmuseer. Så er det, man spørger fra museernes side: Hvor er så de folk? Det er et spørgsmål, som volder de gamle ledere af museerne og museumsbestyrelserne megen bekymring, og det er et spørgsmål, som også bekymrer Nationalmuseet, der jo på statens vegne fører tilsyn med disse museer.

Dertil kommer et andet forhold. De gamle museumsledere var jo ikke fagfolk i den forstand. De var først og fremmest samlere; de gennemtrawlede deres landsdele på kryds og tværs; de besøgte de gamle bøndergårde,

borgerhuse, købmandsgårde, herregårde og kirker, og de reddede, ofte i sidste øjeblik, uvurderlige skatte fra at gå til grunde. Nu kan man vist have lov at sige, at dette samlearbejde i det store og hele er endt. Der er ikke ret meget mere at samle i lade, men nu venter en anden stor opgave ude i provinsmuseerne, og det er den at sørge for, at alle disse indsamlede ting ikke ligger som en død skat i museernes magasiner, men at de bliver ordnet og opstillet på den rigtige måde, at de uvæsentlige ting opmagasineres, så de betydningsfulde genstande ikke drukner i mængden. Eller for at sige det ganske kort: museet skal gøres levende. Først når det bliver det, vil det være i stand til at interessere den besøgende i stedet for at kede ham og trætte ham ved en tilfældig sammenrodning og ophobning.

Gå en onsdag aften i dette efterår eller i den kommende vinter ind i Nationalmuseet, når alle lysene stråler ud igennem vinduerne og alle døre er slået op på vid gab for særudstillinger, for værksteder i arbejde, sådan som det netop ses i denne tid, og når bønderstuerne og købstadstuerne befolkes med levende mennesker. Så vil De kunne forstå, hvad det er, der her under direktør Nørhlunds dygtige ledelse er skabt, nemlig et levende museum. Det er noget af det, der gerne skulle føres ud i provinsmuseerne, om de da skal være deres plads voksne i fremtiden. Sker det ikke, er der en meget stor fare for, at de vil komme til at ligge hen som døde magasiner, som allerhøjest i turisttiden vil kunne lokke enkelte besøgende ind.

Men med et sådant krav forlanges der også mere af lederne i retning af faglig dygtighed og kundskab. Det er ikke mere nok med almenhistorisk viden og med interesse for tingene; der skal også særlig uddannelse og særlig teknik til. Og alt dette kan man ikke forlange af de gamle ledere; der må nye folk til. Enkelte af de største museer har ganske vist fået fastlønnede og videnskabeligt uddannede ledere; det gælder Aarhus, Aalborg, Odense, Sønderborg, Koldinghus og Haderslev. Atter andre steder har man haft det held at få hjælp fra en dygtig og interesseret gymnasielærer, som for et såre beskedent honorar har taget sig opgaven på; men de fleste steder har man givet blankt op og håber blot på at få hjælp fra en af de to museums konsulenter, som af Nationalmuseet om sommeren stilles til rådighed for provinsens museer, og som gør et overmåde smukt og dygtigt arbejde. Det er bl. a. den omordning, der har fundet sted i Maribo Stiftsmuseum, et tydeligt bevis på.